

7 lipca 2015

Świętokrzyskie rolnictwo w statystykach

Jaki areal świętokrzyscy rolnicy przeznaczyci w 2014 roku pod zasiewy? Którego owoców nasi sadownicy produkowali najczęściej? Jak było pogłowie bydła i trzody chlewnej? Odpowiedzi na te i inne pytania znaleźć można w publikacji „Rolnictwo w województwie świętokrzyskim w latach 2013 i 2014” przygotowanej przez Urząd Statystyczny w Kielcach. Znajdują się w niej informacje z zakresu statystyki rolnictwa przedstawiające podstawowe fakty o wybranych warunkach produkcyjno-ekonomicznych oraz o wynikach produkcji roślinnej i zwierzęcej w regionie.

UŻYTKOWANIE GRUNTÓW

W ogólnej powierzchni województwa świętokrzyskiego wynoszącej 1171,1 tys. ha, w

posiadaniu gospodarstw rolnych w 2014 r. znajdowało się 560,1 tys. ha, tj. 47,8% powierzchni województwa. Powierzchnia ogólna gospodarstw rolnych w porównaniu z danymi z 2013 r. była mniejsza o 15,9 tys. ha, tj. o 2,8%. Z ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w użytkowaniu gospodarstw indywidualnych znajdowało się 554,5 tys. ha, tj. 99,0% powierzchni gruntów ogółem.

Użytki rolne zajmowały 484,8 tys. ha, (41,4% powierzchni województwa) i w porównaniu z 2013 r. zmniejszyły się o 14,6 tys. ha (o 2,9%). Gospodarstwa indywidualne użytkowały 480,2 tys. ha użytków rolnych, tj. 99,1% powierzchni użytków rolnych województwa. W stosunku do roku 2013 areał użytków rolnych gospodarstw indywidualnych zmniejszył się o 14,9 tys. ha, czyli o 3,0%.

Powierzchnia pod zasiewami w 2014 r. wyniosła 328,0 tys. ha i była nieznacznie mniejsza o 0,2% w porównaniu z rokiem 2013 r. Udział powierzchni pod zasiewami w ogólnej powierzchni użytków rolnych wyniósł 67,7%. W indywidualnych gospodarstwach rolnych ukształtowała się ona na poziomie 324,6 tys. ha i w porównaniu do 2013 r. zajmowała mniej o 0,6 tys. ha, tj. o 0,2%.

W województwie świętokrzyskim w 2014 r. łączna liczba gospodarstw rolnych wyniosła 84,1 tys. i w porównaniu z 2013 r. zmniejszyła się o 6,1 tys., tj. o 6,8%. Gospodarstw rolnych powyżej 1 ha użytków rolnych było 82,9 tys. (98,5% wszystkich gospodarstw rolnych). Gospodarstw indywidualnych powyżej 1 ha użytków rolnych było 82,8 tys. (98,5% ogółu gospodarstw indywidualnych), tj. o 5,6 tys. (o 6,3%) mniej niż w 2013 r.

W strukturze gospodarstw rolnych dominują gospodarstwa o powierzchni użytków rolnych 2-5 ha - 43,4%, których udział w powierzchni użytków rolnych województwa wyniósł 25,0%. Mniej liczną grupę stanowiły gospodarstwa o powierzchni 5-10 ha użytków rolnych (analogicznie 24,5% i 28,6%). Gospodarstwa o powierzchni 1-2 ha użytków rolnych stanowiły 18,3% i gospodarowały na 4,7% użytków rolnych. Udział gospodarstw największych (powyżej 15 ha użytków rolnych) stanowił zaledwie 5,2% wszystkich gospodarstw, ale ich udział w powierzchni użytków rolnych wyniósł 26,9%.

Przeciętna powierzchnia użytków rolnych gospodarstwa rolnego w 2014 r. wyniosła 5,76 ha i w porównaniu z 2013 r. zwiększyła się o 0,23 ha.

POWIERZCHNIA ZASIEWÓW

W 2014 r. w województwie świętokrzyskim pod zasiewy przeznaczono 328,0 tys. ha, tj. 95,9% ogólnej powierzchni gruntów ornych. W porównaniu z rokiem 2013 powierzchnia zasiewów zmniejszyła się o 0,7 tys. ha (o 0,2%). Dominujące w rolnictwie gospodarstwa indywidualne obejmowały 98,9% ogólnej powierzchni zasiewów województwa.

W strukturze zasiewów **zboża ogółem** (zboża podstawowe, owies z jęczmieniem i inne zbożowe mieszanki, kukurydza na ziarno, gryka, proso i inne zbożowe) zajmowały 245,9 tys. ha, tj. 75,0% zasiewów ogółem. W porównaniu z 2013 r. powierzchnia zbóż zmniejszyła się o 2,6 tys. ha (o 1,0%). W strukturze zasiewów zbóż ogółem, podobnie jak w roku poprzednim zdecydowanie przeważały zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi – 94,6%, kukurydza na ziarno stanowiła 2,8%, a gryka, proso i pozostałe zbożowe – 2,6%.

Powierzchnia uprawy **pszenicy** ogółem wyniosła 79,4 ha i była wyższa o 2,6 tys. ha, tj. o 3,4% niż w 2013 r. Przeważającą część uprawy zajmowała pszenica ozima (83,5%), natomiast pozostałą część – jara (16,5%). Powierzchnia zasiewów **żyta** wyniosła 18,7 tys. ha i była niższa o 3,9 tys. ha (o 17,2%) niż przed rokiem. Powierzchnia uprawy **jęczmienia** ogółem zajmowała 45,6 tys. ha i w porównaniu z powierzchnią zasiewów w 2013 r. zmniejszyła się o 5,2 tys. ha (o 10,1%). W strukturze zasiewów jęczmienia 85,1% stanowił jęczmień jary, a ozimy 14,9%. **Owies** uprawiano na powierzchni 15,2 tys. ha o 1,4 tys. ha (o 10,5%) większej niż w roku poprzednim. Powierzchnia uprawy **pszenżyta** ogółem wyniosła 47,8 tys. ha i w odniesieniu do 2013 r. była większa o 4,7 tys. ha (o 10,9%). Uprawa pszenżyta ozimego zajmowała 79,1%, a jarego – 20,9% ogólnej powierzchni uprawy pszenżyta. Powierzchnia uprawy **mieszanek zbożowych** ogółem wyniosła 25,9 tys. ha i była mniejsza o 2,9 tys. ha, (o 10,1%) od powierzchni w 2013 r. W zasiewach mieszanek zbożowych 80,2% stanowiły mieszanki jare, a 19,8% – ozime. Powierzchnia uprawy **kukurydzy na ziarno** wyniosła 6,8 tys. ha i w porównaniu z 2013 r. zmniejszyła się o 0,8 tys. ha, tj. o 10,0%. Powierzchnia uprawy **strączkowych jadalnych** wyniosła 3,9 tys. ha i w porównaniu z 2013 r. zwiększyła się o 0,8 tys. ha (o 25,0%).

Powierzchnia uprawy **ziemniaków** (bez powierzchni w ogrodach przydomowych) wyniosła 14,7 tys. ha i stanowiła 4,5% ogólnej powierzchni zasiewów w województwie. W porównaniu z 2013 r. areal uprawy ziemniaków zmniejszył się o 2,2 tys. ha, tj. o 12,9%.

PRODUKCJA OGRODNICZA

Warzywa gruntowe

W 2014 r. powierzchnia uprawy **warzyw gruntowych** z uwzględnieniem areалу uprawy warzyw gruntowych w ogrodach przydomowych wyniosła 14,0 tys. ha i zwiększyła się o 0,9 tys. ha, tj. o 7,2% w porównaniu z 2013 r. Zanotowano wzrost powierzchni wszystkich podstawowych gatunków warzyw gruntowych.

W 2014 r. plony większości gatunków warzyw gruntowych (oprócz pomidorów gruntowych) były wyższe od uzyskanych w roku poprzednim. Łączne zbiory warzyw gruntowych w 2014 r. w wysokości 361,5 tys. t były o 42,2 tys. t (o 13,2%) wyższe od zbiorów uzyskanych w roku wcześniejszym. Wzrost produkcji był wynikiem zwiększenia powierzchni uprawy warzyw oraz wzrostem plonowania.

Kapusta gruntowa - uprawiano ją w 2014 r. na powierzchni 1,3 tys. ha. Produkcja kapusty gruntowej wyniosła 60,1 tys. t, tj. o 20,2% więcej od zbiorów w 2013 r. Zwiększenie zbiorów kapusty gruntowej spowodowane było większą powierzchnią zasiewów (o 7,1%) oraz wyższym plonowaniem tego gatunku o 12,1%. Zbiory **kalafiorów gruntowych** na poziomie 10,8 tys. t były o 19,6% wyższe w porównaniu ze zbiorami z 2013 r. Wzrost produkcji kalafiorów gruntowych spowodowany był głównie przez wyższe plonowanie (o 11,4%), jak również przez zwiększenie areалу uprawy tego gatunku (o 7,2%). Areal uprawy **cebuli gruntowej** w 2014 r. był o 7,2% większy od poziomu roku poprzedniego i wyniósł 1,6 tys. ha. Zbiory cebuli gruntowej wyniosły 32,6 tys. t i były o 12,8% wyższe od uzyskanych w 2013 r. Wyższe były również jej plony (o 5,3%).

W omawianym roku zanotowano wzrost zainteresowania uprawą **ogórków gruntowych**. Powierzchnia uprawy w stosunku do roku 2013 zwiększyła się o 7,2%, a plonowanie o 3,1%. Łącznie w 2014 r. zebrano 34,9 tys. t ogórków gruntowych, czyli o 3,2 tys. t więcej niż przed rokiem. W 2014 r. zbiory **pomidorów gruntowych** wyniosły 24,7 tys. t i były o 0,4 tys. t (o 1,4%) niższe od uzyskanych w roku poprzednim. O niekorzystnym poziomie produkcji zadecydował spadek wydajności z 1 ha (o 7,8%), przy wzroście areálu ich uprawy (o 7,1%).

Zbiory **pozostałych warzyw gruntowych** (pietruszki, porów, selerów, rzodkiewki, sałaty, rabarbaru i innych) w omawianym roku oszacowano na 60,4 tys. t, czyli o 8,8 tys. t, tj. o 17,1% więcej niż rok wcześniej. Wzrost produkcji wynikał ze zwiększonego o 9,6% plonowania oraz wzrostu powierzchni uprawy o 7,2%.

Sadownictwo

Produkcja **owoców z drzew i krzewów owocowych oraz plantacji jagodowych** (z wyłączeniem produkcji spoza gospodarstw) w 2014 r. wyniosła 464,9 tys. t i była wyższa o 24,6 tys. t (o 5,6%) od wysoki produkcji uzyskanej rok wcześniej.

Powierzchnia uprawy **drzew owocowych** w 2014 wyniosła 32,6 tys. ha i w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się o 2,1 tys. ha, tj. o 6,2%. Odnotowano ograniczenie uprawy dla wszystkich gatunków drzew owocowych. Najbardziej zmniejszyła się powierzchnia grusz (o 10,9%) i czereśni (o 10,7%). Zbiory owoców z drzew w 2014 r. ogółem wyniosły 438,9 tys. t, tj. o 4,5% więcej niż w roku poprzednim. O wzroście produkcji owoców z drzew zadecydowały wyższe zbiory jabłek, oraz pozostałych owoców z drzew (brzoskwiń, moreli i orzechów włoskich), natomiast gruszek, śliwek, wiśni oraz czereśni zebrano mniej niż w roku 2013.

Zbiory **jabłek** w 2014 r. wyniosły 390,1 tys. t i w stosunku do roku poprzedniego zwiększyły się o 20,7 tys. t (o 5,6%). Na wyższą ich produkcję wpłynęło zwiększenie plonowania (o 11,9%), pomimo zmniejszenia powierzchni uprawy jabłoni (o 5,6%).

Zbiory **gruszek** ukształtowały się na poziomie 3,6 tys. t, tj. o 0,2% niższym niż w roku ubiegłym. Spowodowane to było zmniejszeniem powierzchni uprawy tego gatunku w porównaniu do ubiegłego roku. Areał uprawy grusz był o 10,9% mniejszy od 2013 r. W tym samym okresie plonowanie tych drzew wzrosło o 12,0%. Zbiory **śliwek** w 2014 r. wyniosły 13,2 tys. t i były o 2,8% mniejsze od uzyskanych w 2013 r. Spadek produkcji śliwek spowodowany był zmniejszeniem areału uprawy (o 7,8%), przy wyższym plonowaniu (o 5,4%). Zbiory **wiśni** w 2014 r. wyniosły 21,8 tys. t i były o 5,2% niższe od produkcji z 2013 r. Decydujący wpływ na zmniejszenie produkcji tego gatunku miała mniejsza o 6,9% powierzchnia uprawy, przy wzroście plonów o 1,6%. Zbiory **czereśni** w 2014 r. były o 4,0% niższe od uzyskanych w poprzednim roku i wyniosły 4,9 tys. t. Było to wynikiem zmniejszenia powierzchni uprawy o 10,7%, przy wzroście plonowania o 7,4%. Łączna produkcja **pozostałych owoców z drzew** (brzoskwiń, moreli i orzechów włoskich) była o 1,3% wyższa od notowanej w 2013 r. i wyniosła 5,3 tys. t. Było to efektem zwiększenia plonowania (o 4,5%), pomimo zmniejszenia powierzchni tego gatunku (o 2,9%).

Owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Powierzchnia uprawy **krzewów owocowych i plantacji jagodowych** w 2014 r. wyniosła

8,6 tys. t i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 0,4 tys. ha, tj. o 5,2%.

Odnotowano wzrost powierzchni uprawy dla prawie wszystkich gatunków krzewów owocowych i plantacji jagodowych, z wyjątkiem truskawek i poziomek gruntowych gdzie odnotowano zmniejszenie o 4,9%. Łączne zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w 2014 r. wyniosły 26,0 tys. t, tj. o 27,7% więcej od zbiorów roku poprzedniego. Do wzrostu produkcji przyczyniły się wyższe zbiory wszystkich podstawowych gatunków owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych. Plonowanie większości gatunków krzewów owocowych i plantacji jagodowych było wyższe niż w roku 2013. Spadło plonowanie porzeczek oraz pozostałych owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych (aronii, borówki wysokiej, leszczyny i innych).

Powierzchnia uprawy **truskawek i poziomek gruntowych** w 2014 r. z uwzględnieniem doszacowania plantacji ekologicznych wyniosła 4,0 tys. ha i była o 4,9% mniejsza niż przed rokiem. Plonowanie truskawek i poziomek gruntowych oszacowano na 36,0 dt/ha, tj. o 50,0% więcej niż w roku 2013. Łącznie zbiory były o 42,7% większe od uzyskanych w roku poprzednim i wyniosły 14,4 tys. t. W 2014 r. zbiory **malin** w województwie świętokrzyskim osiągnęły 0,9 tys. t i zwiększyły się o 31,4% w stosunku do zanotowanych przed rokiem. Wzrost produkcji był wynikiem zwiększenia o 27,5% areалу uprawy oraz wydajności z 1 ha plantacji o 2,9%. W omawianym roku zbiory **porzeczek** oszacowano na 6,9 tys. t, tj. o 4,1% więcej niż rok wcześniej. Na wzrost produkcji przyczynił się wzrost powierzchni uprawy krzewów o 6,4%, przy spadku plonowania o 2,5%. Ogólna produkcja **agrestu** wyniosła 0,5 tys. t i stanowiła 112,9% zbiorów sprzed roku. Na wzrost produkcji agrestu wpływ miało zarówno zwiększenie wydajności z 1 ha, jak i powierzchni - odpowiednio o 3,4% i o 9,3%. Łączne zbiory **aronii, borówki wysokiej, leszczyny i pozostałych jagodowych** w omawianym roku osiągnęły 3,2 tys. t i zwiększyły się o 0,8 tys. t (o 31,7%) w stosunku do zanotowanych w 2013 r. Wyższa produkcja była wynikiem zwiększenia areалу uprawy (o 33,4%), przy niższym o 1,3% plonowaniu.

PRODUKCJA ZWIERZĘCA

Bydło

W końcu grudnia 2014 r. **pogłowie bydła** wyniosło 153,9 tys. sztuk i w porównaniu z grudniem 2013 liczebność stada zmniejszyła się o 3,8 tys. sztuk, tj. o 2,4%, a w porównaniu

z czerwcem 2014 r. o 5,2 tys. sztuk, tj. o 3,3%.

Pogłowie krów w porównaniu z grudniem 2013 r. zmalało o 4,2 tys. sztuk, tj. o 6,5% do poziomu 60,3 tys. sztuk, a w stosunku do stanu z czerwca 2014 r. zmniejszyło się o 1,6 tys. sztuk, tj. o 2,6%. **Obsada** bydła na 100 ha użytków rolnych wyniosła w grudniu 2014 r. 31,8 sztuk w tym krów - 12,4 sztuk wobec 31,6 sztuk bydła i 12,9 sztuk krów rok wcześniej.

W skali roku w strukturze pogłowia bydła zmniejszył się udział młodego bydła w wieku 1-2 lat (o 1,0 p. proc.) i bydła w wieku 2 lat i więcej (o 2,0 p. proc.) w tym krów (o 1,7 p. proc.). Wzrósł natomiast udział cieląt w wieku poniżej 1 roku (o 3,0 p. proc.).

Trzoda chlewna

Na początku grudnia 2014 r. pogłowie trzody chlewnej wyniosło 232,6 tys. sztuk i było wyższe o 13,7 tys. sztuk, tj. o 6,3% od stanu notowanego w końcu listopada 2013 r., a w porównaniu z liczebnością stada świń w czerwcu 2014 r. obniżyło się o 10,2 tys. sztuk, tj. o 4,2%. Stado loch na chów zwiększyło się w porównaniu z listopadem 2013 r. o 0,1 tys. sztuk, tj. o 0,4% do 26,7 tys. sztuk, natomiast stado loch prośnych wzrosło o 1,4% do poziomu 17,5 tys. sztuk. W stosunku do czerwca 2014 r. pogłowie loch na chów spadło o 4,7 tys. sztuk, tj. o 15,1%, w tym loch prośnych o 22,4%.

Owce

Pogłowie owiec w grudniu 2014 r. wyniosło 3,6 tys. sztuk i zwiększyło się w porównaniu ze stanem notowanym przed rokiem o 0,7 tys. sztuk (o 26,0%), a w porównaniu z liczebnością stada owiec w czerwcu 2014 r. obniżyło się o 1,1 tys. sztuk (o 22,8%). Pogłowie owiec skoncentrowane było w gospodarstwach indywidualnych, które utrzymywało 99,1% wojewódzkiego pogłowia owiec. Obsada owiec na 100 ha użytków rolnych wyniosła 0,7 sztuk, wobec 0,6 sztuk przed rokiem. W strukturze stada owiec ogółem 66,9% stanowiły maciorki wobec 65,0% przed rokiem. W skali roku populacja macierek zwiększyła się o 29,6%.

Drób

Pogłowie drobiu ogółem (w wieku powyżej 2 tygodni) w grudniu 2014 r. liczyło 5266,8 tys. sztuk i w ciągu roku zwiększyło się o 376,2 tys. sztuk (o 7,7%), a w porównaniu z czerwcem 2014 r. zmniejszyło się o 257,8 tys. sztuk (o 4,7%). Całe pogłowie drobiu w województwie świętokrzyskim znajdowało się w sektorze prywatnym, w tym w gospodarstwach indywidualnych 87,9%. W skali roku zanotowano spadek liczebności populacji większości gatunków drobiu za wyjątkiem drobiu kurzego, którego ilość zwiększyła się o 10,6%.